

слабкішими.

Існує думка, що казка приходить до дитини сама собою. Але насправді з таким твердженням погодитись важко. Адже казка має багато аспектів.

У сиву давнину казки склалися для дорослих. Згодом люди побачили, що казка багато чому вчить і може бути добрим порадиником у дорослому самотньому житті. Адже якраз у казкових сюжетах зображені взаємини між людьми, співіснування людини з навколишнім світом. І казка є тим дороговказом, який радить, як діяти в тих чи інших обставинах, щоб було добре і тобі, і тим, хто поруч з тобою.

Так, чоловіча доблесть виявляється у казці тільки добрими вчинками – захист менших, слабших, врятування красуні від смерті, визволення рідної землі.

Зло, жадібність, зажерливість, брехня обов'язково в казках осуджуються і зникають.

Подружня вірність, материнська любов, готовність до самопожертви – це ті ідеали, які ми зустрічаємо майже в усіх казках.

Ідея будь-якої казки – засудження крадіжки, обману, лицемірства, тобто навчання дітей найкращому, розвиток у них високих моральних почуттів, любові, поваги, розуміння.

Список використаних джерел

1. Тихомиров О. К. Психология мышления. М., 1984.
2. Франко І. Я. Твори: у 50-ти т. Т. 26. К.: Наукова думка, 1981. С. 143.

Сергій Пісарєв

НАРИС ІСТОРІЇ ВИВЧЕННЯ ГІДРОМАЛАКОФАУНИ БАСЕЙНУ РІЧКИ СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ. 1920-1950-і РОКИ

В період досліджень гідромалакофауни басейну річки Сіверський Донець (далі – БРСД) з 1832 по 1918 рр. (I етап) малакологами були знайдені 62 види (за сучасною систематикою 47 видів червононогих та 15 видів двостулкових) прісноводних молюсків. 1920–1950-і рр. (II етап) – етап проведення більш інтенсивних робіт з вивчення малакофауни БРСД. Завдяки організації Донецької (на річці Донці) біологічної станції дослідження складу фауни молюсків БРСД значно розширилися (М. Фадєєв, В. Бут, С. Солодовніков). Свій внесок у вивчення молюсків БРСД внесли також співробітники інших наукових установ регіону (З. Попова) та інших біологічних станцій (В. Жадін).

II етап (1920–1950-і рр.)

В цей період з'явилися публікації, які містили відомості про молюсків верхньої течії р. Сіверський Донець в межах сучасної Харківської області.

Співробітником Окської біологічної станції (м. Муром, Рязанська обл. РФ) В. Жадіним проведено визначення колекції, зібраної під керівництвом М. Фадеєва, яка складалася з регулярних періодичних зборів на 13 станціях санітарно-біологічного обстеження р. Сіверський Донець та його приток (річки Уди та Лопань) у 1923–1925 рр., а також з «випадкових зборів з різних водойм» (річки Уди, Сіверський Донець, Оскіл) та деяких інших водних об'єктів в межах Харківської обл. у 1917–1919 та 1923–1925 рр. [1, с. 77–100]. Автором були опубліковані відомості про 55 видів і варієтетів прісноводних молюсків. З них за сучасною систематикою валідними є 31 вид черевоногих і 15 видів двостулкових молюсків (табл. 1). Завдяки цим дослідженням гідромалакофауна БРСД збагатилась ще на 5 видів: *Anisus vorticulus* (Troschel, 1834), *Euglesa henslowana* (Sheppard, 1825), *Euglesa subtruncata* (Malm, 1855), *Odhneripisidium tenuilineatum* (Stelfox, 1918), *Pisidium nitidum* Jenyns, 1832).

Таблиця 1

Таксономічний склад та кількість видів прісноводної малакофауни басейну річки Сіверський Донець за результатами досліджень з 1923 по 1950 рр. (за літературними джерелами)

Родина \ Автор	I період, 1832–1918	Жадін, 1929	Фадеєв, 1929	Бут, 1940	Солодовников, 1940	Попова, 1950	всього видів
Planorbidae Rafinesque, 1815	13	12	12	7	6	7	12
Physidae Fitzinger, 1833	3	2	2	1	1	1	2
Lymnaeidae Rafinesque, 1815	16	8	8	4	1	5	8
Acroloxidae Thiele, 1931	1	1	1	1	1	-	1
Valvatidae Gray, 1840	5	3	3	1	1	1	3
Viviparidae Gray, 1847	2	1	1	1	2	2	2
Bithyniidae Gray, 1857	3	2	3	2	2	2	3
Lithoglyphidae Tryon, 1866	2	1	1	-	-	-	1
Neritidae Rafinesque, 1815	2	1	1	-	1	-	1
Dreissenidae Gray, 1840	1	-	-	-	-	-	-
Unioninae Rafinesque, 1820	6	5	5	-	3	-	5
Sphaeriidae Deshayes, 1855 (1820)	8	10	6	-	4	-	10
всього видів	62	46	43	17	22	18	48

Співробітниками Донецької біологічної станції проведені широкі дослідження фауни як самої р. Сіверський Донець від м. Вовчанська до м. Лисичанська, так і заплавних озер-стариць. М. Фадеєвим був складений список всіх видів тварин р. Сіверський Донець [2, с. 7–32], зокрема і молюсків, основою якого була колекція, визначена В. Жадіним. В ньому автор наводить 36 видів і варієтетів представників класу *Gastropoda* (за сучасною систематикою 32 види) та 13 видів і варієтетів двостулкових молюсків (за сучасною систематикою 11 видів). М. Фадеєвим також був опублікований матеріал, в якому доводиться сумнівність мешкання *Dreissena polymorpha* (Pallas, 1771) в БРСД [3, с. 240].

В 1930-х рр. було проведено ретельне вивчення донної фауни у деяких заплавних озерах-старицях [4, с. 57–100] та бентосу біоценозів різних типів водної рослинності заплавної водойми [5, с. 101–144], розташованих в околицях Донецької гідробіологічної станції (Зміївський р-н Харківської обл.). Занотовано 21 вид черевоногих та 7 видів двостулкових молюсків – всього 28 видів.

Співробітником Українського науково-дослідного інституту експериментальної ветеринарії (м. Харків) З. Поповою проведені дослідження фауни молюсків Ізюмського району Харківської обл. у зв'язку з їх роллю в циклі розвитку ряду видів паразитичних червів. Нею занотовано 19 видів і варієтетів гастропод, з яких за сучасною систематикою можна ідентифікувати 18 видів черевоногих молюсків [6, с. 204–213].

Тож, за II період малакологічних досліджень (1920–1950-і рр.) у БРСД підтверджено перебування 32-х видів гастропод та 11 видів двостулкових молюсків – всього 43 види з 62-х, зафіксованих у БРСД у період досліджень з 1832 по 1918 рр. Натомість, за цей період досліджень гідромалакофауна БРСД збагатилась ще на 5 нових видів. Таким чином, у період досліджень з 1923 по 1950 рр. у БРСД знайдено 48 видів гастропод та бівальвій, а фауна прісноводних молюсків складала вже 67 видів.

Список використаних джерел

1. Жадин В. И. Материалы по фауне пресноводных моллюсков бассейна р. Северного Донца. *Труди Харківського товариства дослідників природи*. Харків, 1929. Т. ЛІІ. С. 77–100.
2. Фадеев Н. Н. Каталог водных животных, найденных в бассейне р. Донца и прилежащих местностях за период работ с 1917 по 1927 гг. *Труди Харківського товариства дослідників природи*. Харків, 1929. Т. ЛІІ. С. 7–32.
4. Фадеев Н. Н. Морские элементы в фауне бассейна р. Северный Донец. *Русский гидробиологический журнал*. 1923. Т. 2, № 11–12. С. 240–246.
5. Солодовников С. В. Донная фауна пойменных озер Донецкой гидробиологической станции. *Труди Донецької гідробіологічної станції ім. проф. В. М. Арнольді*. Харків, 1940. Т. 1. С. 57–100.

6. Бут В. И. Биоценозы бентоса зарослей пойменного водоёма. *Труди Донецької гідробіологічної станції ім. проф. В. М. Арнольдї.* Харків, 1940. Т. 1. С. 101–144.
7. Попова З. Г. К познанию фауны моллюсков Изюмского района, Харьковской области. *Научные труды. Украинский институт экспериментальной ветеринарии.* Киев-Харьков, 1950. Т. 17. С. 204–213.

Софія Пліш

БІБЛІЙНІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ І. БАГРЯНОГО (РОМАН «САД ГЕТСИМАНСЬКИЙ» ТА ПОВІСТЬ «ОГНЕННЕ КОЛО»)

Предметом нашого дослідження є біблійні мотиви у творчості І. Багряного, зокрема у романі «Сад Гетсиманський» та повісті «Огненне коло».

Метою нашої роботи був аналіз втілення у творах автора одвічних біблійних образів, реалізація сакральної складової у творах, які описують антирелігійну соціалістичну дійсність. Для реалізації цієї мети нами було поставлено ряд завдань:

- з'ясувати, що слід розуміти під поняттям «біблійний образ»;
- прослідкувати, як біблійні образи втілювалися в українській літературі;
- як біблійні образи втілюються письменником у малій та великій прозовій формі;
- у чому полягає оригінальність втілення біблійних образів в окремих творах І. Багряного.

Предметом нашого дослідження стали інтертекстуальні вкраплення та ремінісценції Біблії у згаданих творах, біблійні мотиви та образи, втілені в романі «Сад Гетсиманський» та повісті «Огненне коло».

Чи не найважчим періодом в історії України стає початок ХХ століття, коли відбулося стільки важливих, а часто й жахливих змін, від яких оговтується Україна інколи ще й сьогодні. Цілком очевидним є те, що всі зміни у житті і соціумі та історичні реалії знаходять своє відображення у літературі, яка отримала влучну назву – «Розстріляне відродження». Саме на цей непростий період припало творче життя Івана Багряного, який мав за мету боротися із тоталітарним режимом художнім словом.

Іван Багряний однією лише назвою позиціонує зв'язок Біблії і свого роману: цілком прозора, що роман «Сад Гетсиманський» має бути пов'язаний з історією зради Юдою Ісуса Христа. Зокрема З. Савченко вважає, що «зрадництво – головна лінія в романі, де автор безпосередньо